

Motion till riksdagen

1989/90:Fö505

av Stina Eliasson m.fl. (c, m, fp, vpk, mp)

Kopparbergs län till Nedre Norrlands
militärområde/civilområde

Enligt riksdagsbeslut försommaren 1989 skall dagens sex militärområden/civilområden (milo/civo) minskas till fem. Det sker genom sammanläggning av dagens östra milo/civo och Bergslagens milo/civo till ett nytt mellersta milo/civo. I höstas beslutade riksdagen om lokalisering av militärområdesstab och ledningarna för milots materiel- och verkstadsförvaltningar till Strängnäs. I årets budgetproposition föreslår regeringen att civilbefälhavarkansliet för det nya området förläggs till Örebro. Den nya organisationen skall enligt riksdagens beslut träda i kraft den 1 juli 1991.

Vi har ingen invändning mot grunderna i riksdagens beslut. Det finns sannolikt både ekonomiska och beredskapsmässiga fördelar med en ny organisation. Däremot anser vi att gränsdragningen mellan områdena blivit olycklig i ett avseende, nämligen ifråga om Kopparbergs län.

Det finns enligt vår mening starka skäl att detta län bör föras till Nedre Norrlands milo/civo i stället för till mellersta milo/civo.

Ett avgörande skäl är enligt vår mening vad länet självt anser. Såväl länsstyrelse som försvarsområdesbefälhavare – alltså de två myndigheter i länet som främst har att samverka med militärbefälhavare och civilbefälhavare – har båda mycket klart uttalat sig för att Kopparbergs län bör föras till Nedre Norrlands milo/civo. Rimligen måste de ansvariga i Kopparberg anses förstå vad som är fördelaktigast för den militära och civila beredskapen i området.

Skulle man besluta enligt vårt förslag skulle Nedre Norrlands milo/civo omfatta fyra län (Jämtlands, Västernorrlands, Gävleborgs och Kopparbergs) medan mellersta milo/civo omfattar åtta län. Det är en rimligare fördelning än att Nedre Norrlands milo/civo endast omfattar tre län och det mellersta milo/civo omfattar hela nio län. Det senare området blir därmed så stort att det torde bli svårt att hantera alla uppkommande frågor.

I fredstid är utbildningsuppgiften en mycket stor del av civilbefälhavarkansliernas verksamhet. Vart fjärde år övas länsstyrelsernas krigsorganisation i omfattande övningar som kräver betydande förberedelser.

Med vårt förslag skulle man få en jämn övningsverksamhet, med årlig övning av en länsstyrelse i Nedre Norrlands civo och motsvarande övningar för två länsstyrelser i mellersta civot. Det andra alternativet medger inte denna kontinuerliga utbildningsverksamhet. I Nedre Norrland blir man vart fjärde år utan övning av någon länsstyrelse och i mellersta området måste man vart fjärde år genomföra tre ledningsövningar, vilket skulle ställa mycket stora

krav på kansliets kapacitet, med stor risk för att andra arbetsuppgifter måste eftersättas under detta år.

Kanske ännu viktigare är att strukturen i Kopparbergs län, ett skogslän med stort inslag av basindustrier, gör att länet har mycket stora likheter med de tre län som redan ingår i Nedre Norrlands milo/civo. Kunskapen om problemen i ett län av denna art är alltså stor vid milostab och civokansli i Östersund. Att tillföra Kopparbergs län till detta område kan alltså göras utan väsentlig förstärkning av dessa ledningsorgan. Där finns ju redan den kompetens, som behövs för att hantera frågor i län av detta slag.

I vissa avseenden finns försörjningsviktiga resurser i Kopparbergs län utöver vad länet självt oundgängligen behöver i en krigssituation, samtidigt som nuvarande Nedre Norrlands milo/civo har brist på sådana resurser. En överföring av Kopparbergs län till Nedre Norrlands milo/civo skulle därmed öka självförsörjningen i området. Detta är av stor betydelse, genom att central myndighet då inte behöver ingripa lika mycket för att göra resursöverföringar över civila områdesgränsen. Ju mer av beslut om omfördelningar som kan göras inom ett milo/civo, desto mindre måste man begära beslut från den centrala ledningen i frågor av denna art. Ju fler beslut som måste fattas centralt, desto svårare blir ledningen i komplicerade lägen. Det är önskvärt att så många beslut som möjligt ska kunna fattas inom respektive milo/civo utan att behöva begära hjälp från central nivå.

På militär sida är nackdelarna med att föra Kopparbergs län till mellersta milo starka redan i fredstid. Det hänger samman med att Dalregementet (I 13) sedan flera år utbildar en Norrlandsbrigad. De specialtruppslagsförband, som ingår i denna brigad, kommer att utbildas och övas i Nedre och Övre Norrlands milon. Riksdagen har ställt sig positiv till ÖB:s förslag om att undan för undan öka överensstämmelsen mellan freds- och krigsorganisation. I ÖB:s utvecklingsplan för organisationen ligger att låta nuvarande utbildningsledning från milostaberna ersättas av att fördelningschefer verkar redan i fred, genom att vara samlokaliserade med milostaben och leda utbildningen av fördelningsförband.

Detta stämmer inte alls om Kopparbergs län förs till mellersta milot. Fördelningschefen i Strängnäs skulle därmed få utbildningsansvaret för infanteridelen av Dalabrigaden medan övriga delar av brigaden utbildas av andra fördelningschefer. Det strider mot hela grundtanken i det nya ledningssystemet. I staben i Strängnäs finns ju heller inte kunskap om Norrlandsbrigadernas speciella betingelser, materiel och utbildningsförhållanden.

Milostaben och den kommande fördelningschefen i Östersund däremot är mycket väl förtrodda med utbildning och mobiliseringsförberedelser för Norrlandsbrigader. Det vi här tar upp belystes inte fullt ut i utredningsarbetet inför milosammanslagningen, eftersom ÖB:s förslag om att överlämna redan det fredstida utbildningsansvaret till fördelningscheferna kom först genom Försvarsmaktsutredning 88.

Som ett skäl för att Kopparbergs län ska föras till mellersta milo/civo har tidigare anförts att det skulle nödvändiggöra en omläggning av sambandsnät för luftförsvaret. Men senare har även försvarsstaben förklarat att de angivna beloppen är vilseledande. Man skulle inte dra om ledningar för att

Kopparbergs län förs till Nedre Norrlands milo utan göra förändringar i avslutning till att sambandssystemen ändå byts ut.

Mot. 1989/90
Fö505

Luftförsvarets sektorsgränser bör inte vara styrande för miloindelningen, eftersom sektorsgränser bör dras som raka streck och inte följa en landskapsgräns från många århundraden tillbaka. Civilbefälhavaren Eric Krönmark har givit uttryck för samma mening, när han i utredningen om milo/civindelning reserverade sig mot ÖB:s resonemang rörande Kopparbergs län och skrev:

En bibehållen sektorsgräns för flygets stridsledning och alarmeringsuppgifter kan rimligen inte tillmätas någon avgörande betydelse. I annat fall borde åtgärder vidtagas för ändring av sektorsgränsen mellan sektor Syd och sektor Mitt, vilket dock icke aktualiserats, vare sig nu eller tidigare.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs
att riksdagen beslutar att Kopparbergs län skall tillföras Nedre Norrlands militärområde/civilområde.

Stockholm den 24 januari 1990

Stina Eliasson (c)

Göran Engström (c)

Margareta Gard (m)

Hans Lindblad (fp)

Martin Olsson (c)

Ragnhild Pohanka (mp)

Jan Jennehag (vpk)

Ingrid Hemmingsson (m)